

Особливості функціонування закладу освіти в період воєнного стану

У статті викладено досвід роботи закладу дошкільної освіти під час воєнного стану. Шлях, який довелося пройти, щоб забезпечити дітям відповідний рівень безпеки та зберегти психологічне здоров'я.

The article describes the experience of preschool education during the martial law. The path that had to be taken in order to provide children with an appropriate level of safety and maintain psychological health.

Ключові слова. Війна, психічне здоров'я, функціонування, безпека, заклад дошкільної освіти.

Keywords. War, mental health, functioning, security, institution of preschool education.

Війна змінила нас... Наші цінності, наш світогляд, наше місце проживання...

Переламний момент в історії українського народу залишив відбиток на усіх сферах життєдіяльності суспільства, всі почали функціонувати по-іншому, не так як раніше. Освіта стала не виключенням.

Почати працювати знову, відновити свою діяльність стало неабияким викликом для кожного. Потрібно було швидко приймати рішення, а систему, яка вибудовувалась роками модернізувати в один момент. І тепер, коли ми змогли це зробити я хочу поділитися досвідом про той шлях, який нам довелося пройти.

Ми розуміли, що насамперед повинні забезпечувати дітям якісну дошкільну освіту, адже це перша ланка, з якої діти починають свій шлях до навчання. В тодішніх умовах це було досить складно, а точніше ми не мали можливості проводити звичні заняття. Саме тому було прийняте рішення надавати дітям освітні послуги дистанційно. Педагоги нашого закладу почали записувати короткі відео ролики для дітей. Згодом перейшли і до проведення занять онлайн. Зворотній зв'язок був просто неймовірним: усі вихованці з радістю виконували завдання, надсилали фото та відео звіти. Вихователі ретельно готували кожне заняття для забезпечення якісного рівня знань дітей. Варто зазначити, що наші старання відмітили і в МОН, оскільки на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України були розміщені відеоролики занять, які підготували педагоги нашого закладу.

Згодом ми змогли відновити нашу роботу в звичайному режимі, але тут постало інше питання. Потрібно було продумати чіткий план дій для кожного працівника закладу під час сигналу «Повітряна тривога!». Шляхом проб і помилок ми дійшли до єдиного правильного алгоритму дій і тепер працюємо як цілий, злагоджений механізм. Усі працівники закладу постійно моніторять ситуацію (карта повітряних тривог), чітко знають свою зону відповідальності та вміло виконують всі необхідні дії. Саме так нам вдається працювати злагоджено і швидко, адже воєнний час потребує прийняття чітких рішень та грамотного виконання поставлених завдань.

Кожен з нас розуміє – для того, щоб ми й надалі мали можливість працювати в режимі офлайн, важливо і вкрай необхідно всіляко підтримувати наших воїнів. Саме тому на початку навчального року у нашому закладі було проведено «Благодійний ярмарок». Діти дуже відповідально поставилися до підготовки та проведення даного заходу, оскільки розуміли, що мають можливість допомогти ЗСУ. Вихованці разом з батьками виготовляли різноманітні вироби власними руками та реалізовували їх під час проведення ярмарку. Осць так спільними зусиллями нам вдалося виручити кошти у сумі 38 437 грн., які були перераховано на рахунок благодійного фонду. На цьому ми не зупинилися, усі працівники нашого закладу, вихованці та їх батьки щоразу намагаються допомогти військовим. Так у ЗДО №5 «Пізнайко» пройшла акція «Зігрій солдата», яка передбачала виготовлення

окопних свічок для захисників. Варто зазначити, що під час їх виготовлення діти не лише зробили гарну справу але й розглянули питання вторинної переробки сміття, що також є досить важливим для життя нашої планети. До акції також були залучені працівники нашого закладу.

Одним із пріоритетних завдань на 2022-2023 н.р. є завдання: «Розпочати поглиблену роботу з формування соціального-громадянської компетентності дітей дошкільного віку, сприяти удосконаленню культури українського мовлення між учасниками освітнього процесу як основи формування національно-патріотичних почуттів шляхом використання сучасних технологій». З метою його реалізації у закладі було організовано безстроковий проєкт «В дитинстві відкриваєш материк, котрий назветься потім - Батьківщина».

Проєкт містить в собі безліч завдань і цілей, зокрема:

- розширення обсягу знань дітей про Україну, її столицю, регіони, історію, культуру, видатних людей;
- виховання любові до рідного краю, до культурного спадку свого народу;
- розвиток пізнавальної активності дітей, прагнення пізнати традиції, звичаї українського народу;
- формування уявлення про національне мистецтво, визначні місця та пам'ятки національної історії, народні промисли, українську національну кухню;
- формування національної свідомості і почуття власної гідності як представників свого народу [1]

У цьому навчальному році в умовах воєнного стану ми зрозуміли, що ще однією дуже важливою ціллю крім поставлених річних завдань є збереження психічного здоров'я дітей.

Психічне здоров'я дитини – це стан душевного благополуччя, емоційного комфорту, впевненість у своєму майбутньому, пов'язана з відчуттям захищеності свого «Я».

Збереження психічного здоров'я учасників освітнього процесу на сьогодні є одним з найважливіших завдань, поставлених перед закладами освіти. Це питання і раніше було не менш актуальним. Саме тому у нашому закладі у кожній групі були створені центри психологічного розвантаження, в яких діти мають можливість усамітнитися і відпочити. Для подолання агресивних проявів дітей та навчання їх способам вираження гніву у прийнятній формі у групах наявні «Груши для биття» та «Подушки для биття». Для дітей у групах передбачено можливість висловлювати свої негативні та позитивні емоції за допомогою «Мішечків настрою», «Кубика настрою». У групах старшого дошкільного віку у центрах емоційного розвантаження наявні практичні матеріали для подолання емоційного дискомфорту дітей: «Коробка-мирилка», «Торбинка сміху». Враховуючи соціальні умови воєнного стану, вихователі груп подбали про створення інформативного, цікавого, змістовного освітнього середовища з питань навчання дітей правил безпечної поведінки. У групах, в доступних для дітей місцях, розміщено правила поведінки на випадок надзвичайної ситуації.

Часті сирени, постійний спуск у сховище – ще один виклик нам, педагогам. Як зробити так, щоб діти спускаючись у сховище не відчували страху та тривоги. Саме тому працівники закладу активно долучилися до створення у сховищі різних розвиваючих куточків, де діти можуть займатися різноманітними видами діяльності і відволікатися від тривожних думок. Так з'явився куточок творчості, де вихованці мають змогу позайматися різними видами зображувальної діяльності. Куточок читання, де діти можуть переглядати літературу, читати чи слухати різні художні твори. Зона організації освітнього процесу, де вихователі мають можливість проводити з дітьми повноцінні заняття. Також було створено мобільний куточок образотворчої діяльності, який можна переміщувати при необхідності в зручне місце. З його допомогою діти розвивають дрібну моторику пальців рук, просторову орієнтацію, творчу уяву, мислення. Мають можливість помалювати кольоровими олівцями, фарбами, восковими олівцями, ліплять з пластиліну, можуть помалювати крейдою, скласти візерунок з мозаїки, маніпулювати дрібними деталями.

Також стало зрозумілим, що перебувати серед однотонних білих стін дітям не дуже комфортно. Саме тому усі стіни в сховищі було розмальовано різними малюнками,

ілюстраціями до казок, мультфільмів, що допомогло дітям боротися із негативними емоціями під час перебування у сховищі.

Одночасно із оснащенням куточками та декоруванням стін ми працювали над урізноманітненням видів діяльності дітей: розваги з іграшками та конструктором, складання пазлів, слухання музики, тіньовий театр власними руками, спілкування з однолітками та вихователями. Наразі час, проведений у сховищі, дуже урізноманітнівся, оскільки діти мають змогу подивитись лялькову виставу, затанцювати веселі танці та улюблені руханки і, навіть, влаштувати справжню дискотеку.

Варто зазначити, що наші зусилля виявилися не марними, адже неодноразово педагоги чули від вихованців такі фрази: «Не хочу йти в садок, хочу у сховище!» або почувши звуки тривоги діти не лякаються, а навпаки радіють тому, що зараз попрямують в укриття, чи як вони його називають «Підземний замок». Це і є висока оцінка нашої роботи. Адже доводить те, що діти в укритті почувають себе комфортно, невимушено та, що найголовніше, захищено. Похід в укриття перетворився для дітей на цікаву пригоду, на яку вони з нетерпінням чекають, саме тому це не викликає в дітей дискомфорту, що в свою чергу допомагає зберегти їх психологічне здоров'я.

Саме так функціонує наш заклад в період воєнного стану. Звісно, на досягнутому ми не зупиняємося і постійно шукаємо шляхи для удосконалення. Адже найважливіше, що ми можемо зробити для наших дітей – дати можливість прожити хоч і особливе, але щасливе дитинство.

Список використаних джерел:

1. 168. Програма розвитку дитини дошкільного віку «Українське дошкілля» / О. І. Білан; за заг. ред. О. В. Низьковської. – 256 с.
2. Психічне здоров'я дитини: збереження та зміцнення URL: <http://leleka.rv.ua/index.php?m=content&d=view&cid=163>

УДК: 11.07(34)

Ганаба Світлана,
доктор філософських наук, професор,
професор кафедри психології, педагогіки
та соціально-економічних дисциплін
Національної академії Державної
прикордонної служби України
імені Богдана Хмельницького

Закон бочки або якірного ланцюга: розмисли про виховання культури громадянськості

Громадянин як основа суспільного життя має зростати й розвиватися упродовж усього життя. Громадянин як основа суспільного життя має зростати й розвиватися упродовж усього життя. Цінність суспільства у ставленні до людини виявляє те, яким є суспільство. Орієнтація освітнього процесу на розвиток індивідуальної природи людини у результаті розвиває її як вільного, діяльного «дієвця соціальних змін», а не «соціального персонажу» епохи під ла-штованого під потреби певного суспільства. Освіта постає як трансформати-вне середовище для людини, яка враховує потреби та зміни суспільного дискурсу.

Ключові слова: громадянин, освіта, трансформація, розвиток, цінність людини.

Стародавні римляни у поясненні особливостей соціального життя використовували низку законів суспільного життя, серед яких «закон бочки або якірного ланцюга». Засадничим міркуванням цього закону є твердження, що «жодна з бочкових дощок не може